

PROJECTE DE CONVIVÈNCIA
Escola Coll de Gossem - ZER Bages

JUNY 2013

ÍNDEX

EL PAPER DE L' ESCOLA EN LA CONVIVÈNCIA	2
PER QUÈ UN PROJECTE DE CONVIVÈNCIA ?	2
COM S'INTERVÉ EN EL CENTRE?	3
1. VALORS I ACTITUDS	4
1.1 L'ACOLLIDA	4
1.2 LA COEDUCACIÓ	6
1.3 LA COMPETÈNCIA SOCIAL	7
1.4 LA COMUNICACIÓ	8
1.5 LA EDUCACIÓ INTERCULTURAL	10
1.6 LA EDUCACIÓ EMOCIONAL	11
1.7 LA EDUCACIÓ PER LA PAU	12
1.8 LA EDUCACIÓ PER LA RESPONSABILITAT	13
1.9 EL VALOR DE L'ESFORÇ	14
1.10 LA INCLUSIÓ	15
1.11 LA MEDIACIÓ	16
2. LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES	17
2.1 QUÈ ÉS L'ABSENTISME?	17
2.2 QUE ENTENEM PER CONFLICTES LLEUS?	17
2.3 QUÈ ENTENEM PER CONFLICTES GREUS?	18
3. ORGANITZACIÓ DEL CENTRE	19
4. ESTRUCTURA I GESTIÓ DE RECURSOS	20
5. LA NORMA	24

EL PAPER DE L' ESCOLA EN LA CONVIVÈNCIA

L'escola és el reflex de la societat i un dels seus objectius bàsics és ensenyar i aprendre a viure i conviure.

Per educar en la convivència a l'escola posem l'accent en les relacions, abans que en les diferències i incidim en tot allò que ens uneix més que en el que ens separa, en parlar molt i escoltar més, sempre utilitzant un to optimista i positiu i en propiciar la conversa, el diàleg i la reflexió.

El nostre projecte educatiu va més enllà de l'assoliment de continguts, eduquem, no solament instruïm, amb la finalitat última d'aconseguir un món més humà. Aquest objectiu implica un esforç permanent de tots els membres de la comunitat educativa per transmetre i compartir valors i també una implicació coordinada amb la resta d'institucions, les famílies i la societat en general.

PER QUÈ UN PROJECTE DE CONVIVÈNCIA ?

- Per contribuir a la formació de persones capaces de conviure en la igualtat, des del profund respecte a la diferència.
- Perquè conviure significa viure plegats i en bona relació.
- Per ajudar a cada alumne/a a relacionar-se amb ell mateix, amb els altres i amb el món.
- Perquè quan es produeixen situacions que atempten la convivència calen mecanismes d'actuació.
- Per contribuir a l'èxit personal, acadèmic, social i laboral de tot l'alumnat.
- Per contribuir a una cultura de la pau i la noviolència.
- Per garantir una aplicació ferma i flexible de les normes.
- Per fomentar la cultura de la mediació com a eina bàsica en la gestió de conflictes.
- Per potenciar l'equitat i el respecte a la diversitat de l'alumnat.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ

Entenem que el projecte de convivència ha de plantejar-se de tres àmbits d'intervenció:

- Aula
- Centre
- Entorn

COM S'INTERVÉ EN EL CENTRE?

1) MITJANÇANT VALORS I ACTITUDS

- 1.- L'acollida
- 2.- La coeducació
- 3.- La competència Social
- 4.- La comunicació
- 5.- L'educació intercultural
- 6.- L'educació emocional
- 7.- L'educació per la Pau
- 8.- L'educació per la responsabilitat
- 9.- El valor de l'esforç
- 10.- La inclusió
- 11.- La mediació

2) MITJANÇANT LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES

- 1.- L'Absentisme
- 2.- Els conflictes lleus
- 3.- Els conflictes greus

3) MITJANÇANT L' ORGANITZACIÓ DE CENTRE

Per garantir la bona convivència al centre és necessària una organització que permeti la participació i la presa de decisions. A l'escola no hi ha gaires conflictes de convivència i es treballen des de les sessions de tutoria a l'aula, on el tutor/a amb tot alumnat gestionaria els conflictes lleus.

En cas que sorgissin conflictes greus es crearia una comissió de convivència en la que participarien:

El/la director/a del centre, el claustre de mestres, i altres persones externes de la comunitat educativa (monitores de menjadors, pares o mares, representant de l'Ajuntament, assistenta social, educadora social, eap....) i que tindrien les següents funcions:

- Participar activament en la diagnosi.
- Proposar mesures de caire preventiu.
- Coordinar les accions en matèria de convivència.
- Convocar les reunions de tutoria necessàries.
- Garantir la participació i representativitat dels diversos agents educatius.
- Avaluar les diferents actuacions i recollir-los en la Memòria anual del centre.

Les normes de convivència han de ser poques i aclaridores, han d'ajudar a entendre, assumir i reconèixer els límits, s'han de complir sense excepcions i s'han de revisar periòdicament.

És imprescindible que el Projecte de Convivència sigui un document viu, interrelacionat i coherent amb la resta de documents de centre.

A l'espai de tutoria dins l'aula és un dels espais idonis on es treballen els valors i les actituds per a la convivència.

1.- VALORS I ACTITUDS

Com l'escola intervé en:

L'ACOLLIDA

1.1 ACOLLIDA

L'acollida és el conjunt sistemàtic d'actituds i actuacions que el centre posa en funcionament per guiar la incorporació òptima dels nous membres de la comunitat educativa.

L'acollida és un element clau per a la creació de vincles, per establir un bon clima relacional i per afavorir la implicació en el centre de tots els seus membres. Dins aquest procés d'acollida la carta de compromís educatiu és un document clau per formalitzar aquesta coresponsabilitat i implicació entre el centre i les famílies.

A l'escola Coll de Gossem no hi ha una gran arribada constant de famílies novingudes però en cas d'arribada ja es preveu com gestionar-la mitjançant "el pla d'acollida" elaborat al centre.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- Realitzem a l'aula activitats prèvies a l'arribada del nou alumnat per facilitar el coneixement i millorar la rebuda.
- Preveiem l'activitat a realitzar el dia d'incorporació de nou alumnat per facilitar la seva participació i integració en el grup classe.
- Tenim previst el material necessari, lloc on seure, company, informació pràctica a facilitar, etc. el dia d'incorporació de nou alumnat.
- Preveiem el dia d'incorporació dels nous alumnes per tal que sigui el tutor del seu grup qui faci l'acollida.
- Establim un company guia dels alumnes novinguts per facilitar l'acollida.
- Si s'escau, realitzem una avaluació inicial per tal d'establir, si es necessari, un pla individual que faciliti l'acollida dels/les alumnes a l'aula.
- Treballem amb el grup, si s'escau, els trets culturals del nou alumnat per tal de trobar punts compartits.
- Contemplem l'esbarjo com un espai important de socialització i programar activitats per facilitar la cohesió de grup.
- Elaborem procediments i mesures d'acollida específiques per l'alumnat que es reincorpora a l'aula després d'una absència prolongada.
- Nomenar alumnat responsable d'aula per facilitar la tasca del professorat nou.
- Establim mesures organitzatives i metodològiques per afavorir la integració de l'alumnat nou al grup classe.
- Impulsem la participació de l'alumnat nou en el grup classe.

Propostes d'actuació al centre

- Sensibilitzem al tots i totes les mestres del claustre de la necessitat d'establir una bona acollida.
- Mantenim una coordinació periòdica entre tot el professorat que atén alumnat novingut.

- Programem una reunió prèvia entre el professorat nou o professionals nous i el tutor/a del grup per informar-los dels aspectes més rellevants.
- Tenim un Pla d'acollida sobre el procés de rebuda i atenció inicial del nou alumnat, famílies, professorat i d'altres professionals que puguin fer incidència en el centre.
- Disposem d'un dossier per lliurar i comentar al professorat nouvingut que reculli les informacions més importants del centre.
- La direcció del centre és la persona encarregada de l'acollida dels nous professionals (professorat, PAS, etc).
- Convoquem una reunió a inici de curs amb totes les persones que s'incorporen al centre per compartir el projecte educatiu i els diferents projectes que desenvolupa el centre.
- L'escola ja disposa de la carta de compromís educatiu on especifiquem els compromisos per part del centre per facilitar l'acollida de les noves famílies.
- Si cal, preveiem una incorporació individualitzada i progressiva a l'aula ordinària segons les necessitats de l'alumnat.
- Programem reunions periòdiques per valorar el procés d'adaptació de l'alumnat, línies d'intervenció prioritàries, traspàs d'informació de continguts treballats, etc.
- Si fos necessari facilitaríem el Servei de Traducció i Mediació, que el Departament d'Ensenyament posa a disposició dels centres.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Informem els pares i mares de les activitats que organitza l'AMPA.
- Donem a conèixer i orientem l'alumnat i les famílies sobre activitats de fora escola per tal de facilitar la seva integració social.
- Promovem la participació de les famílies en les activitats programades per afavorir l'acollida dels nous membres de la comunitat educativa.
- Si cal, utilitzaríem els recursos de l'entorn per millorar el procés d'acollida (traductors, mediadors, promotors, entitats, associacions...).

Com l'escola intervé en:

LA COEDUCACIÓ

1.2 LA COEDUCACIÓ

Amb la coeducació intentem eliminar tota mena de discriminació per raó de gènere, i el respecte per la diversitat de l'alumnat.

A través del reconeixement, el dret i el respecte a la primera diferència que existeix entre nens i nenes, i nois i noies, s'estableixen les relacions d'igualtat i llibertat entre les persones.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- Fem una distribució de responsabilitats, càrrecs, tasques i funcions equilibrada.
- Incorporem l'ús habitual d'un llenguatge inclusiu que doni el mateix protagonisme a tot l'alumnat.
- Establim relacions educatives que respectin la diferència i promoguin la igualtat.
- Introduïm la coeducació i la prevenció de la violència masclista i homòfoba en l'acció tutorial.
- Potenciem espais de diàleg sobre la diferència i el respecte a la diversitat de gènere.
- Procurem que a totes les aules intervinguin homes i dones en l'exercici professional.
- Promovem la gestió positiva de les situacions de conflicte vinculades a comportaments i actituds de caràcter sexista.

Propostes d'actuació al centre

- Incorporem la coeducació i la prevenció de la violència masclista o homòfoba al Projecte Educatiu i a la resta de documents del centre.
- Si es possible incorporem en el Pla anual del centre la participació en esdeveniments, tallers o activitats que són referents coeducatius (la joguina no sexista, els contes tradicionals explicats des d'un altre punt de vista, la diada internacional contra la violència envers les dones...)

Propostes d'actuació a l'entorn

- Si cal, parlem obertament amb el professorat i les famílies, sobre els conflictes relacionats amb la violència masclista o de caràcter d'orientació afectivo-sexual., tant dels casos directes que es viuen al centre com dels que passen fora d'ell.
- Promovem la participació de les famílies en les activitats promotores de nous models de feminitats i masculinitats.

Com l'escola intervé en:

LA COMPETÈNCIA SOCIAL

1.3 QUÈ ÉS LA COMPETÈNCIA SOCIAL?

La competència social és la capacitat de relacionar-se amb els altres. Si disposem de mecanismes per millorar la competència social de l'alumnat i la seva assertivitat enfront de la pressió de grup, els ajudarà a gestionar els conflictes dins d'un ambient de respecte i de valors democràtics.

Les relacions basades en la competitivitat acostumen a crear enfrontaments i dificulten els vincles socials, ser competents vol dir ser capaços de gestionar les nostres relacions, fent-lo de forma assertiva.

La relació amb els companys ha estat sempre un dels objectius clau de l'acció tutorial.

És, doncs, en aquest espai on treballem específicament aquestes habilitats englobades en el nom genèric de *competència social*.

Amb tot, també creiem que és imprescindible tractar aquesta temàtica d'una manera transversal en totes les àrees curriculars que ho permetin.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- A l'escola sempre realitzar activitats d'apadrinaments entre l'alumnat de diferents nivells.
- Treballem el contingut de contes i dilemes morals amb la metodologia reflexiva.
- Fem dinàmiques d'aula que permetin expressar, de manera argumentada, opinions i pensaments.
- Potenciem l'assemblea com a espai de reflexió compartida entre docents i alumnes sobre les situacions quotidianes de centre.
- Realitzem activitats on es treballi l'acceptació i el respecte a la diferència com a valors que promouen la inclusió.
- Programem dinàmiques d'aula perquè l'alumnat faci tasques concretes de responsabilització.

Propostes d'actuació al centre

- Sempre posem en pràctica les formes cíviques de relació com la salutació, els agraïments, les disculpes...
- Preveiem en l'horari de centre la realització d'assemblees de classe i reunions de delegats i delegades...
- Tenim en compte en els criteris d'avaluació de les competències bàsiques la competència social.
- Fem servir la carta de compromís educatiu per consensuar amb les famílies els objectius necessaris que ens permetin d'assolir un entorn de convivència.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Col·laborem en campanyes d'àmbit local per fomentar actituds cíviques que millorin la convivència.

Com l'escola intervé en:

LA COMUNICACIÓ

1.4 LA COMUNICACIÓ

Les persones construïm el nostre pensament en interacció amb altres persones. Aprendre és una activitat cognitiva i social en la qual el fet de comunicar-se esdevé una competència clau a l'hora de construir els fonaments de la cultura i de la ciutadania.

La competència comunicativa és imprescindible per adoptar decisions i cohesionar els grups humans, acceptar i fer crítiques constructives, posar-se en el lloc de l'altre de manera empàtica, respectar opinions diferents de les pròpies amb sensibilitat i esperit crític; també cal per desenvolupar l'autoestima i la confiança en un mateix i treballar en grup de manera cooperativa.

Una bona comunicació és la base de les relacions i dels aprenentatges.

L'escola és, després de l'entorn familiar, el lloc on s'aprèn a viure i a conèixer. El tipus de comunicació que s'estableix en un centre condicionarà la seva capacitat per a ser inclusiu i acollidor.

Als centres educatius, cal assegurar:

- Una bona comunicació amb l'alumnat.
- Una bona comunicació entre professorat, personal no docent i equip directiu.
- Una bona comunicació del centre amb les famílies i la resta de comunitat educativa.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- Incorporem a l'aula activitats d'interacció entre l'alumnat per a la millora de la competència de comunicació oral (conversar, escoltar i parlar).
- Treballem la llengua oral i la comunicació a totes les àrees.
- Formem l'alumnat en els diferents tipus de comunicació verbal i no verbal (visual, gestual i corporal) per a la millora de la comunicació.
- Introduïm elements de reflexió i anàlisi de material audiovisual per al tractament de la interculturalitat i la diversitat a l'aula.
- Deixem que l'alumnat expressi els seus sentiments abans de valorar-lo
- Potenciem el treball cooperatiu entre iguals a l'aula.
- Promovem activitats que permetin expressar i argumentar opinions, pensaments, emocions i vivències.

Propostes d'actuació al centre

- Sensibilitzem el claustre en la necessitat de potenciar la comunicació entre tots els membres de la comunitat educativa .
- Includem propostes de creació i ús de revistes en suport paper o digital, blocs, webs i tot tipus de recursos telemàtics com a eines per a la millora comunicativa de la comunitat educativa.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Promovem la participació de les famílies en les activitats organitzades pel centre per potenciar la comunicació entre elles i entre els diferents membres de la comunitat educativa.

- Fomentem la carta de compromís educatiu com a instrument que estableix el marc de comunicació on són possibles les aliances i les complicitats entre la família i el centre.
- Ens coordinem amb les diferents entitats de l'entorn per tal de promoure la importància dels processos de comunicació en la realització d' activitats.
- Reflectim en actes i celebracions la diversitat lingüística del centre (per Sant Jordi produir textos narratius i poètics en les llengües d'origen de l'alumnat, fer recitals de poesia i lectura de textos en diferents llengües...)
- Ens coordinem amb les biblioteques municipals per participar en activitats que visualitzin les diferents llengües, com per exemple l'activitat "conta contes".

Com l'escola intervé en:

L' EDUCACIÓ INTERCULTURAL

1.5. QUE ÉS L' EDUCACIÓ INTERCULTURAL ?

L'Educació intercultural és una resposta pedagògica a l'exigència de preparar a la ciutadania perquè pugui desenvolupar-se en una societat plural i democràtica. L'educació per a la convivència s'ha de basar en les relacions de confiança i reconeixement mutu, la construcció d'una identitat autònoma i d'una identitat col·lectiva per part de cada individu i el compromís i l'esforç per relacionar-se positivament. Els tres eixos bàsics sobre els quals s'ha de bastir l'educació intercultural són els següents:

- Igualtat
- Diversitat
- Identitat

Aquests eixos ens han de conduir a un espai de convivència i integració.

PROPOSTA D'ACTUACIONS

Propostes d'actuació a l'aula

- Fem ús de mètodes d'aprenentatge cooperatiu (tutoria entre iguals, treball d'investigació, ensenyament recíproc...) i aprenentatge dialògic.
- Reorganitzem periòdicament els grups dins l'aula per fomentar la relació entre l'alumnat.
- Programem activitats perquè l'alumnat de diferents nivells o centres es conegui, es doni suport mutu i pugui intercanviar experiències (padrins de lectura, Aprenentatge Servei,...).
- Plantegem activitats escolars que permetin que l'alumnat d'altres orígens mostri els seus coneixements o habilitats.
- Reconeixem que l'alumnat nouvingut és portador de coneixements previs i fer-lo participar activament en les activitats del grup classe.
- Impliquem l'alumnat en actuacions diverses per millorar el clima de treball de l'aula i la resolució de problemes.
- Intervenim de manera immediata i amb fermesa per eradicar actituds i expressions discriminatòries i reaccionar davant qualsevol acte de racisme o xenofòbia.

Propostes d'actuació al centre

- Sensibilitzem el claustre sobre la necessitat de treballar per l'educació intercultural.
- Incloem en les Normes d'Organització i Funcionament de Centre (NOFC) els principis de la diversitat i establir els límits de la tolerància en el marc dels drets fonamentals de les persones.
- Promovem des dels Equips Directius estratègies pedagògiques, materials i recursos per atendre millor la diversitat, establint mesures per avaluar els resultats obtinguts

Propostes d'actuació a l'entorn

- Presentem a totes les famílies les diferents formes de participar en el centre i de donar suport al procés educatiu dels seus fills.
- Promovem la participació de les famílies en activitats destinades a la promoció de la convivència intercultural, el coneixement mutu i l'acceptació del dret a la diferència.
- Convertim els espais del centre educatiu (biblioteca, aules...) en espais de convivència.

Com l'escola intervé en:

L'EDUCACIÓ EMOCIONAL

1.6 QUÈ ÉS L'EDUCACIÓ EMOCIONAL ?

L'informe Delors (UNESCO 1998) afirma que l'educació emocional és un complement indispensable en el desenvolupament cognitiu i una eina fonamental de prevenció, ja que molts problemes tenen el seu origen en l'àmbit emocional.

Actualment, es posa en relleu la necessitat d'una intervenció educativa que faciliti l'equilibri i l'estabilitat emocional perquè sabem que les emocions i els sentiments guien bona part de la presa de decisions i de moltes actuacions.

L'educació emocional és educable i ha de durar tota la vida.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- Responsabilitzem l'alumnat del seu aprenentatge per tal de consolidar la seva autoestima, motivació i presa de decisions.
- Programem activitats curriculars que fomentin l'autoestima tenint en compte totes les intel·ligències.
- Realitzem activitats d'aprenentatge cooperatiu i d'aprenentatge entre iguals, a diferents matèries, per a potenciar la participació i el reconeixement de tot l'alumnat de la classe.
- Reflexionem amb l'alumnat sobre la importància de respectar els diferents ritmes de treball i aprenentatge de cada alumne.

Propostes d'actuació al centre

- Sensibilitzem la comunitat educativa en el treball de l'educació emocional.
- Fem servir la carta de compromís educatiu per consensuar amb les famílies la importància que té en el desenvolupament integral dels seus fills i establir els compromisos necessaris per ajudar-los a gestionar de forma positiva les seves emocions.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Promovem la implicació de les famílies en els processos educatius per fomentar les relacions harmòniques amb un mateix i amb els altres.
- Promovem i valorem la participació i la implicació de l'alumnat en les diferents entitats educatives locals, culturals, esportives i cíviques.

Com l'escola intervé en:

L' EDUCACIÓ PER A LA PAU

1.7 QUÈ ÉS L'EDUCACIÓ PER LA PAU ?

L'articulació de la vida en comú, en pau i harmonia, requereix formació individual i col·lectiva, evolució professional i posada en pràctica d'accions concretes com a ciutadans i ciutadanes que formem part d'un món complex i globalitzat.

La convivència és el valor primordial de tota societat desenvolupada que conrea la pau, és a dir, d'aquella societat que utilitza el diàleg per resoldre les qüestions que es poden plantejar quotidianament.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- Potenciem l'educació per a la pau com a projecte personal i col·lectiu que impregna la vida a l'aula i intenta superar la violència en el camp social.
- Eduquem l'alumnat en la capacitat d'esforç, de compromís i de lluita no violenta.
- Oferim recursos personals i col·lectius a les persones per evitar la violència en els conflictes.

Propostes d'actuació al centre

- Introduïm bones pràctiques de consum responsable en la vida de centre (ús de paper reciclat, comerç just, consum energètic, recollida selectiva, ús de l'aigua, etc.).

Propostes d'actuació a l'entorn

- Promovem i valorem la participació i implicació de l'alumnat en les diferents entitats locals, culturals, esportives i cíviques.
- Promovem una cultura de pau a través d'impulsar o participar en projectes d'aprenentatge-servei.

Com l'escola intervé en:

L' EDUCACIÓ PER LA RESPONSABILITAT.

1.8 QUÈ ÉS L'EDUCACIÓ PER LA RESPONSABILITAT ?

Dins l'entorn escolar, la responsabilitat s'hauria de concretar en el compromís de l'alumnat amb el seu propi procés d'aprenentatge. La consolidació de l'hàbit d'estudi, compaginar el temps d'oci amb el de les obligacions.

D'altra banda, la responsabilitat en l'entorn escolar també hauria de significar un esforç continuat per tal d'afavorir un bon clima de centre i la gestió positiva dels conflictes.

Creiem convenient orientar la família perquè treballi amb els seus fills la responsabilitat com un mitjà per aconseguir l'assoliment en general de qualsevol objectiu i en concret dels escolars.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- Ajudem l'alumnat, des de la tutoria, a que es marqui objectius d'aprenentatge i planifiqui l'acció per aconseguir-los.
- Promovem la figura dels delegats i delegades/ responsables de classe, com una oportunitat per exercir la responsabilitat.
- Ensenyem els alumnes a conèixer les pròpies capacitats i límits perquè sàpiguen en què es poden comprometre.
- Fomentem l'adquisició d'hàbits i rutines: puntualitat, planificació, realització feines/deures.
- Ajudem l'alumnat a tolerar la frustració quan no assoleixen les seves fites o s'equivoquen, i a entendre que el fracàs també forma part de l'aprenentatge.

Propostes d'actuació al centre

- Ens prenem molt a consciència que tota la comunitat escolar (professorat, pares i mares, membres del PAS) som un model de referència per a l'alumnat.
- Fomentem la participació del centre en convocatòries, concursos i campanyes de solidaritat que estimulin el compromís cívic amb l'entorn.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Impliquem les famílies en el fet d'educar els nois i les noies en l'adquisició de compromisos i l'autoexigència del seu compliment.
- Compartim amb la família la importància d'educar en la responsabilitat.
- Compartim amb les famílies el nostre paper com a models de referència ja que els nens i els joves sovint imiten els pares i educadors i els tenen com a referents.
- Promovem la participació compromesa i responsable de l'alumnat en les accions o actuacions solidàries de les entitats cíviques de l'entorn.

Com l'escola intervé en:

EL VALOR DE L'ESFORÇ

1.9 QUÈ ÉS EL VALOR DE L'ESFORÇ ?

L'esforç és la capacitat que tenim de treballar durant un temps continuat per aconseguir uns objectius determinats.

Sovint, els infants i joves, influïts pels mitjans de comunicació, pensen que l'èxit es pot aconseguir de forma fàcil i ràpida.

Cal que contrarestem aquesta falsa idea de l'èxit fàcil i continuem incidint en el fet que les fites o objectius només es poden assolir a partir de l'esforç i la capacitat de superació.

L'esforç no sempre és garantia d'èxit, les diferents capacitats i habilitats que puguin tenir el nostres alumnes també són factors decisius.

A més, els resultats de l'esforç no sempre són visibles a curt termini i cal engrescar-los perquè siguin constants.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- Ajustem els objectius a les capacitats i necessitats de l'alumnat.
- Els ajudem a conèixer les seves capacitats i assumir les seves limitacions.
- Eduquem els alumnes en el valor de l'esforç de manera progressiva, augmentant els reptes i l'esforç que han de fer per aconseguir-los.
- Realitzem activitats de treball cooperatiu i d'aprenentatge entre iguals, en les diferents matèries, per a potenciar el valor de l'esforç col·lectiu.
- Fixem normes de conducta per ajudar l'alumnat a controlar els seus impulsos i fomentar-los el valor de l'esforç.

Propostes d'actuació al centre

- Sensibilitzem la comunitat educativa en la potenciació del valor de l'esforç i d'altres relacionats (tenacitat, constància, autoresponsabilitat, capacitat de superació...).
- Fomentem la participació del centre en convocatòries i concursos que estimulin l'afany de superació.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Impliquem les famílies en el fet d'educar els nois i les noies en l'adquisició de compromisos i l'autoexigència del seu compliment.
- Col·laborem amb les administracions locals per a què les actuacions culturals, lúdiques i esportives promoguin la cultura de l'esforç i el sentit de la responsabilitat.
- Promovem la participació i la implicació responsable de l'alumnat en les accions o actuacions solidàries de les entitats cíviques de l'entorn.

Com l'escola intervé en:

LA INCLUSIÓ

1.10 QUÈ ÉS L'EDUCACIÓ INCLUSIVA?

L'educació inclusiva és la que ofereix a tots els infants i joves altes expectatives d'èxit educatiu, independentment de les seves característiques, necessitats o discapacitats i l'oportunitat de créixer conjuntament compartint experiències i situacions d'aprenentatge. La inclusió pretén que siguin els mateixos centres educatius els que s'adaptin a la diversitat de l'alumnat que tenen escolaritzat.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- Inclouem en el marc de l'acció tutorial actuacions de participació i cohesió de grup.
- Introduïm materials i eines de suport per atendre la diversitat.
- Apliquem metodologies inclusives per atendre tota la diversitat (treball cooperatiu, grups interactius, aprenentatge dialògic, treball per projectes...).
- Realitzem programacions multinivell.
- Programem activitats perquè els alumnes de diferents edats es coneguin i es donin suport mutu.
- Organitzem l'espai de l'aula perquè es pugui treballar tant en grups com individualment.
- Fem participar l'alumnat en la decoració i l'organització de la classe.
- Planifiquem les sessions de classe perquè l'alumnat pugui demostrar les seves habilitats de maneres diferents: presentacions, debats, exposicions orals, treballs escrits, dibuixos, ús de la biblioteca, mitjans audiovisuals, treballs pràctics, ús de les TIC....
- Duem a terme activitats de docència compartida (quan és possible): dos professors amb un mateix grup d'alumnes.

Propostes d'actuació al centre

- Sensibilitzem el claustre en l'educació inclusiva.
- Organitzem els horaris tenint en compte l'optimització dels recursos i l'atenció a la diversitat.
- Acordem estratègies per assegurar les competències bàsiques a l'alumnat i per fer minvar cada any l'índex de fracàs escolar.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Promovem la participació de les famílies en diferents actuacions de l'escola.

Com l'escola intervé en:

LA MEDIACIÓ

1.11 QUÈ ÉS LA MEDIACIÓ ?

La mediació és un procés de gestió positiva de conflictes. Parteix del fet que quan es produeix un conflicte no es tracta de guanyar o perdre, sinó d'intentar arribar a un acord consensuat i cooperatiu entre les dues parts.

La cultura de mediació promou els canvis necessaris perquè cada persona afronti els conflictes convertint-se en part de la solució.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- Introduïm, dins les matèries curriculars, eines de gestió positiva de conflictes.
- Compartim i utilitzem, per part del professorat, models de gestió positiva de conflictes.
- Introduïm l'assemblea de classe com a espai de diàleg on tractar conflictes vinculats a la convivència i al treball escolar.
- Incrementem a la classe, el treball cooperatiu i el treball per projectes.

Propostes d'actuació al centre

- Especifiquem les funcions de cadascun dels membres del centre a l'hora de gestionar els conflictes.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Promovem la participació de les famílies en les activitats a favor de la gestió positiva de conflictes.
- Promovem i valorar la participació i implicació de l'alumnat en les diferents entitats locals, culturals, esportives i cíviques.

2.- LA RESOLUCIÓ DE CONFLICTES

2.1 QUÈ ÉS L'ABSENTISME?

L'absentisme és l'absència reiterada i no justificada, dins de l'horari escolar, d'alumnat en edat d'escolarització obligatòria en el centre educatiu on està matriculat.

Les respostes davant l'absentisme no poden focalitzar-se en l'alumne/a absentista com a *problema* sinó en l'entorn en què es produeix, incidint i analitzant les causes de l'absentisme. L'escola, en el marc de la comissió de convivència, establirà un espai de coordinació per al tractament de l'absentisme escolar on podran participar professionals externs del centre.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- Motivem explícitament l'assistència al centre des de la tutoria a l'aula.
- Apliquem metodologies inclusives per atendre tota la diversitat (treball cooperatiu, grups interactius, aprenentatge dialògic, treball per projectes, aprenentatge - servei...).
- Recollim l'assistència diària de l'alumnat i fem un registre setmanal, per tal de permetre la intervenció immediata en el moment de detectar situacions d'absentisme escolar.
- Desenvolupem actuacions d'acollida per a l'alumnat que s'incorpora al centre després d'un període d'absentisme.
- Promovem la carta de compromís educatiu amb les famílies.

Propostes d'actuació al centre

- Disposem d'un protocol de comunicació directa amb les famílies.
- Promovem, especialment, la participació i l'acostament de totes les famílies i, en particular, de les famílies de l'alumnat en risc.
- Sensibilitzem tota la comunitat educativa en la necessitat d'evitar l'absentisme.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Elaborem actuacions per la participació de les famílies, especialment de l'alumnat en risc.
- Promovem protocols d'intervenció d'àmbit municipal mitjançant l'educadora social i l'assistent social.

2.2 QUÈ ENTENEM PER CONFLICTES LLEUS?

Els conflictes lleus són el conjunt de conductes contràries a les normes de convivència del centre. Interaccions que són font de malestar o dificulten el dia a dia.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- . Incloem en les reunions de l'equip docent l'anàlisi dels conflictes, les possibles causes i les propostes de millora i prevenció.
- . Fem participar l'alumnat del procés d'establiment de normes de convivència.

- Afavorim que el docent i especialment el tutor o la tutora puguin disposar de temps i espais per tractar els petits conflictes al més aviat possible.
- Gestionem la comunicació i col·laboració amb les famílies per afavorir-ne la implicació en la solució dels conflictes.

Propostes d'actuació al centre

- Afavorim una cultura de centre acollidora i respectuosa amb la diversitat.
- Sistematitzem la informació relativa als conflictes i al seu seguiment, gestió i resolució.
- Impliquem totes les persones de la comunitat educativa en la gestió de conflictes.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Elaborem la carta de compromís educatiu entre les famílies i el centre per afavorir la bona convivència i la implicació conjunta per assolir-la.

2.3 QUÈ ENTENEM PER CONFLICTES GREUS?

Els conflictes greus són aquelles situacions de violència verbal o física que perjudiquen notablement la convivència en el centre, perquè generen sentiments d'indefensió, inseguretat i angoixa en els membres de la comunitat educativa.

En cas de conflicte greu es requereix l'aplicació immediata del règim disciplinari previst al Decret 102/2010, de 3 d'agost d'autonomia dels centres educatius i les concrecions que cada centre n'hagi fet a les Normes d'Organització i Funcionament de Centre (NOFC) si és el cas.

En parlar de conflictes greus ens referim a les conductes tipificades, en l'esmentat article 37 de la Lei 12/2009 d'educació: indisciplina, injúries, amenaces, agressions i vexacions personals i danys materials i patrimonials. Aquestes conductes poden afectar qualsevol membre de la comunitat educativa o dependència del centre i es poden produir en el propi centre o en el seu entorn immediat.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- Fem activitats, a les sessions de tutoria, en què l'alumnat comparteix i discerneix clarament els límits entre conductes impròpies i identifica conductes greument perjudicials per a la convivència.

Propostes d'actuació al centre

- Vetllem per un tractament no alarmista dels temes de violència.
- Contribuim, amb diferents actuacions i actituds, a fer que l'alumnat i tota la comunitat educativa percebin el clima de seguretat i confiança necessaris per poder treballar i estiguin convençuts que el centre intervé amb rapidesa per protegir els qui pateixen alguna situació de violència o maltractament.

- Disposem de canals de comunicació clars i fiables per tal que l'alumnat i les seves famílies puguin contribuir en la detecció de situacions d'injustícia, violència o maltractament i col·laborin en la seva prevenció.
- Elaborem registres per anotar els conflictes que es donen, el lloc on es produeixen i les possibles causes.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Vetlem per un tractament no alarmista dels temes de violència.
- Fem sentir a tota la comunitat educativa un clima de seguretat i de confiança coordinant-nos amb els agents de seguretat pública si és necessari.

3.- ORGANITZACIÓ DEL CENTRE

INTRODUCCIÓ

En un context d'autonomia dels centres, el projecte educatiu és un document viu i específic de cada centre, que recull la seva identitat i explicita els objectius, orienta l'activitat i dóna sentit a la tasca educativa en fixar una finalitat:

- que els alumnes assoleixin les competències bàsiques i el màxim aprofitament educatiu.

El projecte de direcció de l'escola desenvolupa aquest projecte educatiu de la ZER.

En l'elaboració del projecte educatiu i les normes d'organització i funcionament general s'ha promogut la participació i la col·laboració de tots els sectors de la comunitat educativa.

Per últim, la carta de compromís educatiu, tant pel que fa al procés d'elaboració com a la seva posterior aprovació pel consell escolar, ha estat una oportunitat per obrir el centre a la participació de la comunitat educativa.

QUÈ ENTENEM PER PARTICIPACIÓ?

La participació educativa és el camí per avançar en processos comunitaris de treball i d'aprenentatge en xarxa, orientats a l'èxit educatiu, a l'afavoriment de la convivència i a la millora de l'entorn.

A l'escola disposem de moments on l'alumnat, el professorat i el conjunt de la comunitat educativa ha tingut oportunitat per a la reflexió i per al debat que li permet construir iniciatives educatives compartides.

Creiem especialment que la participació de les famílies en la tasca educativa de l'escola i la seva implicació és un factor determinant en l'èxit educatiu de llurs fills i filles.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- Incloem en l'acció tutorial, la corresponsabilitat de l'alumnat de la gestió i l'organització de l'aula.
- Promovem la participació de l'alumnat en l'elaboració de les normes de classe i organització.

- Introduïm pràctiques a l'aula perquè afavoreixin l'exercici de la participació democràtica.
- Fem ús de mètodes d'aprenentatge cooperatiu (tutoria entre iguals, treball d'investigació, ensenyament recíproc, aprenentatge entre iguals...).
- Impliquem l'alumnat en el seguiment i en els processos d'avaluació de les activitats d'aula.

Propostes d'actuació al centre

- Sensibilitzem el claustre en la necessitat de respectar i potenciar el processos de participació.
- Sensibilitzem les AMPAs vers una participació al centre basada en la col·laboració, la flexibilitat i la confiança mútua.
- Regulem i sistematitzem el pas de la informació a tota la comunitat educativa.
- Programem en el Pla anual de centre actuacions adreçades a fomentar la participació de l'alumnat i les seves famílies.
- Fomentem el treball en equip entre el professorat, analitzant de forma conjunta temes pedagògics vinculats amb la pràctica educativa.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Convidem agents educatius de l'entorn a participar en les activitats formatives del centre.
- Ens coordinem amb l'administració local per afavorir la participació ciutadana del nostre alumnat i les seves famílies.
- Obrim el centre educatiu per a activitats culturals, esportives i de lleure adreçades a la comunitat local.
- Potenciem que l'alumnat conegui i participi en les activitats que promouen les entitats culturals, esportives i de lleure de l'entorn.

4.- ESTRUCTURA I GESTIÓ DE RECURSOS

QUÈ ENTENEM PER ESTRUCTURA I GESTIÓ DE RECURSOS?

Per tal de garantir una bona convivència creiem que al centre són necessàries unes estructures que permetin la participació i la presa de decisions. El projecte de convivència no hauria d'interferir en aquelles iniciatives ja endegades, sinó potenciar i rendibilitzar tot allò que ja funciona. Per tant, no cal reinventar, sinó tan sols aprofitar i potenciar els canals de participació i representació que ja té establerts el centre.

D'acord amb l'article 6 del Decret de drets i deures de l'alumnat 279/2006, s'ha de constituir una comissió de convivència, aquesta ha de ser l'element motor en tot allò que faci referència a l'impuls de mesures proactives a la convivència, a la gestió positiva dels conflictes i a l'organització.

Podem definir les funcions següents de la comissió de convivència :

- Sensibilitzar sobre les necessitats i les possibilitats de millora en l'àmbit de la convivència.
- Participar activament en la sensibilització, la diagnosi, les propostes d'actuació, el disseny i la implementació del PdC.
- Formular i recollir propostes a través dels diferents canals de participació del centre i l'entorn.
- Garantir la participació i la representativitat dels diversos agents educatius.
- Proposar mesures de caire eminentment preventiu i educatiu.
- Coordinar i dinamitzar les diferents accions en matèria de convivència, assumint tasques de coordinació interna i externa.
- Convocar reunions periòdiques obertes amb l'assistència d'aquells agents de la comunitat educativa directament implicats en el desenvolupament d'una iniciativa determinada.
- Donar a conèixer les actuacions que el centre realitza per tal de millorar la convivència.
- Planificar i gestionar els recursos necessaris a l'hora de dur a terme les actuacions previstes al PdC.
- Avaluar les diferents actuacions i processos, i recollir-los en la memòria anual de centre.
- Elaborar propostes de millora en el pla anual de centre.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ referent a la gestió dels recursos que disposa l'escola

Propostes d'actuació a l'aula

- Organitzem l'espai d'aula en funció de les metodologies emprades.
- Utilitzem estils docents que fomentin la participació activa de l'alumnat.
- Utilitzem metodologies que potenciïn relacions positives.
- Dedicuem els primers dies de curs a treballar aquelles rutines, tant organitzatives com convivencials, que afavoreixin l'aprenentatge (encarregats, el lloc destinat a cada cosa....).
- Treballem la interiorització de les normes dins l'aula
- Tenim l'aula preparada abans de començar la sessió, amb els materials necessaris i en funció de la metodologia.

- Acostumem l'alumnat a no començar a treballar si no hi ha un clima d'aula favorable per a l'aprenentatge.
- Disposem d'espais de comunicació formal docent-alumne (tutories individuals, sortides, activitats lúdiques...).
- Disposem d'espais de comunicació a l'aula per afavorir les relacions positives (bústies per fer propostes de millora...)
- Disposem d'un taulell d'anuncis per informar de les diferents activitats que es facin al centre i a l'entorn.
- Fem ús de mètodes d'aprenentatge actiu i cooperatiu (tutoria entre iguals, treball d'investigació, ensenyament recíproc, aprenentatge entre iguals...).
- Incloem en les reunions d'equip docent qüestions relatives a l'organització de l'aula per afavorir la convivència.
- Potenciem a l'aula el respecte entre companys, així com la valoració i l'acceptació de la diferència.
- Afavorim l'avaluació grupal, en temes de convivència, i l'elaboració de propostes.
- Potenciem un clima d'aula que afavoreixi un lideratge distribuït i l'assumpció de responsabilitats per part de tothom.
- Afavorim i potenciem una bona relació de respecte i participació entre professorat-alumnat i entre el mateix alumnat com a forma de millorar el clima de convivència a l'aula i al centre.
- Treballem en l'alumnat el control i gestió dels sentiments (educació del caràcter)
- Promovem la participació de l'alumnat en l'elaboració de les normes de classe.
- Impliquem l'alumnat en propostes organitzatives (gestió de patis, espais...).
- Arribem a acords amb les famílies sobre les actituds necessàries per a una bona dinàmica d'aula si ha convingut.

Propostes d'actuació al centre

- Elaborem els horaris de distribució de les matèries aplicant criteris pedagògics que afavoreixin el bon clima per a l'aprenentatge.
- Tenim criteris consensuats sobre l'espai que ha d'ocupar en el marc horari, l'espai de tutoria, per permetre que es puguin realitzar reunions de: mediadors/es, delegats/des, alumnat-ajudant... de diferents cursos.
- Organitzem l'esbarjo per tal d'afavorir la relació entre companys/es (per exemple, desenvolupant els valors cívics a partir d'activitats esportives).
- Fomentem campanyes de sensibilització de la neteja a l'aula.
- Promovem concursos de logotips o sobre disseny d'espais.

- Tenim cura que l'estètica i l'organització dels espais responguin al seus ús (la sala de reunions amb paret ha de ser acollidora, el despatx de direcció ha de representar la institució..
- Fem servir la Carta de Compromís Educatiu per arribar a acords entre les famílies i el centre, perquè l'alumnat compleixi les normes del centre i participi activament en l'assoliment d'un clima positiu de convivència..
- Fem el seguiment del procés d'elaboració del Projecte de convivència i el millorem, si escau, a partir de l'experiència.
- Sistematitzem processos d'aprenentatge comunitari entre el professorat, és a dir establim espais horaris per intercanviar experiències i aprendre a partir d'elles.
- Adeqüem els documents del centre als coneixements adquirits en aquests processos d'aprenentatge.
- Potenciem la figura del tutor/a com a element clau en el procés de formació de l'alumnat.
- Preveure, dins l'organigrama del centre, l'espai necessari per a les trobades de la comissió de convivència i altres comissions de treball.
- Preveiem franges horàries per treballar la convivència entre els diferents òrgans de gestió i participació (equips docents, comissions de treball...)..
- Ens coordinem amb els centres educatius de la localitat per intercanviar experiències i pràctiques organitzatives i aprofitament de recursos
- Recollim i difonem les bones pràctiques que milloren la convivència en el centre educatiu.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Sensibilitzem la comunitat educativa per detectar les necessitats que, en matèria de convivència, es consideren més urgents per tractar en l'entorn comunitari sempre que es creu necessari.
- Fomentem i valorem les actuacions solidàries, participatives i de voluntariat de l'alumnat en el municipi.
- Afavorim l'ús de les tecnologies de la informació i comunicació (TIC) de manera efectiva en la comunicació dins del centre i amb els agents educatius de l'entorn: bases de dades, comunicació virtual, treball en xarxa.

5.- LA NORMA

QUÈ IMPLICA LA GESTIÓ PARTICIPATIVA DE LA NORMA?

La norma és l'instrument regulador de la convivència que té com a finalitat garantir els drets i els deures de tothom.

Les normes formalitzen el necessari clima de respecte, seguretat i cordialitat del centre. Es tradueixen en un seguit de drets i deures, compromisos i responsabilitats que regulen i faciliten la vida al centre. La gestió participativa d'aquestes normes comporta, d'una banda, la implicació en la seva elaboració i, òbviament, el seu compliment per part de les persones afectades.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

- Establim normes clares, concretes i compartides per afavorir la convivència del grup i l'aprenentatge a l'aula.
- Elaborem poques normes i les redactem de manera clara.
- Fem participar l'alumnat en l'elaboració de les normes de convivència d'aula i assegurem el compromís de tothom.
- Fem treballar a l'aula les normes de convivència del centre, reformulant-les, en cas que sigui necessari, perquè siguin entenedores per a tot l'alumnat.
- Treballem amb l'alumnat algunes normes tàcites de comportament que mantenen entre ells i que comporten problemes de funcionament i convivència (el concepte de "xivato", l'encobriment d'una amenaça...).
- Apliquem la normativa existent a l'aula.
- Valorem la importància de tenir unes normes i hàbits clars d'aula.

Propostes d'actuació al centre

- Difonem les NOFC amb un llenguatge que sigui accessible a totes les persones de la comunitat escolar.
- Aprofitem la carta de compromís educatiu per arribar a compromisos, entre les famílies i el centre, per al compliment de les normes.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Difonem les NOFC a tots els agents educatius de l'entorn que treballen amb el nostre alumnat per intentar donar coherència a les diferents normes que actuen sobre ells.

L'escola Coll de Gossem, al llarg del curs 12-13, ha elaborat aquest document que pretén ser un recull general d'actuacions i també una eina de consulta per a tota la comunitat educativa.

Vol ser un document on quedi reflexat com es treballa a l'escola els valors i les actituds, la resolució de conflictes i les normes en general. I també on es recull com s'organitza l'escola i com gestiona els seus recursos per tal d'afavorir la CONVIVÈNCIA.

Document aprovat en el consell escolar de l'escola el